

Burujabe izateko, herria egurrez berotu

Aramaioko 1.543 biztanleetatik, 900 baino gehiago herrigunean bizi dira, Ibarra, eta gainontzekoak baserri-auzoetan sakabanatuta. Udalaren eta herritar askoren helburuak betetzen badira, datorren negurako Aramaio izango da herrigune guztia –eraikin publikoak eta etxebizitzak– egurrezko biomasarekin berotuko duen Euskal Herriko lehen udalerria.

| IKER BARANDIARAN |

Argazkiak: Arteman Komunikazioa / Aramaioko Udala

ASPALDI GORPUZTU ZUTEN Aramaion landa garapenaren aldeko ekimen iraunkorra, Udalaren eta hainbat herritarren ekimenez. Helburu nagusia bertako baliabideen azterketa egin eta garapen jasangarria bermatzea zen. Jasangarritasuna hiru eremutan aurreikusi zuten: soziopolitikoan, ingurumenekoan eta ekonomikoan. Eta horretarako funtsezkoa ikusten zuten burujabetasunaren alde egitea hiru esparru nagusitan: elikaduran, energian eta turismo-aisian.

Testuinguru horretan eta udalerrian nagusi zen gas propanoaren

prezioaren gehiegikeriez nazkatuta, harremanetan jarri ziren hainbat enpresa eta erakunderekin, energiaren gaineko ikerketak egiteko. Eta behin energia hidraulikoa, eolikoa, eguzkiarena eta biomasarena aztertuta, konturatu ziren azken hori zela Aramaiorako egokiena eta bideragarriena. Are gehiago, berorrena zela landa garapeneko ekimenak zirriborratutako oinarri gehien hurbiltzen zena.

Lehengai berriztagarri eta garbia

Biomasa, prozesu biologiko baten bidez lortutako materia organikoa,

lehengai berriztagarria da. Aramaion zurezko biomasa aukeratu dute, egurrarena. Abantaila ugari antzeman dizkiote: herrian berotatsuna sortzeko energi iturri agortezina dela; garbia; merkea, lehen sektorea bultzatzen duena; eta, gainera, lanpostuak sortzeko aukera ematen duena.

Bukatzeaz dagoen legealdi honen erdian udalerrian biomasa sustatzeko taldea eratu zuten, eta ordutik astero batzen da udaletxean. Talde irekia da, oso mota desberdinetako herritarrek osatutakoa: badira basojabeak, kaletarrak, ingurumenaz eta

Ezkerrean Ibarra, Aramaioko herrigune nagusia. Udalaren eta herritar talde baten asmoa gauzatuz gero, inguruko basoetatik hartutako egurra izango da beroa sortzeko energi iturri bakarra bertan.

Herria egurrezko biomasaz berotzeko proiektua azaltzen duen erakusketa paratu dute Sastiña aretoan. Argazkian, Aitor Larrañaga, Udaleko Ingurumen arloko dinamizatzailea (ezkerrean) eta Ramon Ajuria alkatea.

basoetako espezieez interesa dutenak, udal ordezkariak... Euskal Herritik kanpo gauzatu diren esperimentuak ezagutu dituzte, Aramaion jarri beharreko azpiegituren gaineko azterketak egin dituzte, basoen egoera eta ustiapenari buruz hausnartu dute, zalantzak mahai gainean jarri eta partekatu dituzte... Eta ondorioztatu dute udalerriko basoetan –publiko zein pribatu– biomasaz bidez energia nahikoa sortzeko baliabideak dituztela, baso-jabeek proiektuan interesa dutela, eta Aramaio herrigunean, Ibarra, bere hedadurarengatik, obra zibila neurrikoa –txikia– egiteko baldintzak betetzen direla. Horregatik erabaki zuten biomasaz bidezko energiako azpiegitura landu eta lehen fasean herrigunean ezartzea. Bigarren fasean ezarriko lukete baserri-auzoetan.

Energiaren kudeaketa publikoa

Aramaio alkate Ramon Ajuria proiektuaren bultzatzaile sutsua da. Uste du etxeetan berotasuna izatea eskubidea dela, eta ez luxua. “Energiaren kudeaketa publikoa defendatzen dugu. Energia herritarren ondare bilakatu beharko litzateke, negozioarako erabili ordez oinarrizko eskubide bilakatzeko. Gaur egun kanpoko merkatuen menpe gaude, prezioak nahi beste igotzen dituzte eta aukera edukiz gero, gure kasua

den bezala, burujabeak izan behar dugu. Gure baliabideak erabiliz, prezioak guk jarri behar ditugu eta proiektuaren etekinak herriarentzat, herritarrentzat izan behar dira”.

Ingurumenaren alde egin nahi dutenek ere argudio ugari dituzte aukera honen alde egiteko: biomasaz energia berriztagarria dela, agortezina, egurra erretzeak sortutako CO₂-a zuhaitz eta landare gehiago landatuz berdintzen dela, errautesek ongari gisa balio handia dutela, basoak zainduta izateko modua dela eta era berean suteak ekiditeko, bertako espezieak indartzeko modua ere badela...

Etekinak, herritar guztientzat

Sustatzaileen esanetan badira onura gehiago ere, herritar ororen egunerokoari eragingo lioketenak. Horien artean, garrantzitsuenak fakturaren prezioa da. Udalak zenbaki zehatzik aurreratu nahi ez badu ere –prezio murrizketa proiektura atxikiko diren arabera– izango delako, bes-

Udalak zenbaki zehatzik aurreratu nahi ez badu ere, energia fakturak nabarmen murriztuko lirateke

teak beste–, energia fakturak nabarmen murriztuko lirateke eta urte gutxian, gainera, azpiegitura erabat amortizatuko litzateke. Udalak galdara eraiki beharko luke herrigunean, baina etxebizitza partikularretan ez litzateke obrarik egin behar.

Argudio sozialekin jarraituta, Udalak ezarriko luke egurraren prezioa eta interesa duten udalerriko baso-jabe guztiei erosiko lieke. Energiaren kostua ere Udalak berak zehaztuko luke. Argindarraren banaketa erakunde publikoak gauzatu ahal izango luke herrian lehenetik eratuta duten Aramaio Argindar Banatzailea enpresa publikoaren bitartez. Bultzatzaileek aurreikusten dute lanpostu batzuk sortu ahal izango liratekeela. Ez hori bakarrik, Aramaio enpresa publikoak kudeaketaz arduratuko direnez, etekin ekonomikoak udalerrian geldituko dira.

Erakunde eta udalerri, adi proiektuari

Prozesu honetan guztian zehar Udalak eta ekimenaren ordezkariak Espainiako hainbat erakunderekin, Eusko Jaurlaritzarekin, Arabako Foru Aldundiarekin eta beste hainbatekin bilerak egin dituzte, eta guztiek oso begi onez ikusi dute proiektu aitzindari hau. Euskal Herrian badira eraikin publikoak biomasaren energiaz berotzen dituzten udalak, baina Aramaio lehena izango litzateke herrigune oso batean halako sistema ezartzen. Baita Espainiako Estatuan ere.

Ingelesezt *District Heating* esaten zaion sistemak hiru fase ditu. Lehenean, mendietatik egurra lortu eta erregai bihurtuko dute. Horretarako, baso-jabeekin osatutako taldeak lehengaia lortu, txikitu eta pilatuko du. Bigarren fasean, galdaran erre-kuntza prozesua gauzatuko dute. Galdara jartzeko inbertsioa egin behar da, eta horretarako harremanetan daude Energiaren Euskal Erakundearekin (EVE), besteak beste. Hirugarren fasea ur beroa etxetz etxe banatzea da. Horren kudeaketa Aramaio Argindar Banatzailea enpresa publikoak egingo luke. Hiru faseetako bakoitzean lanpostuak sortzeko aukera egongo litzateke.

Proiektuaren bultzatzaileek eta Aramaioako Udalak argi dute egingarria dela, eta onura ugari dituela; horregatik gogor ari dira lanean herritarrei apustu honen berri ematen. Baina, ezinbestez, aurrera egin ahal izateko haien atxikimendua behar dute, sinadura eta guzti.

Horretarako, Arteman Komunikazioa enpresak lagunduta, hainbat inizatibak lantzen dihardute. Proiektuaren eta biomasaren nondik norakoak azaltzen dituzten esku-orriak etxetik etxera banatu dituzte, herritar guzti-guztiak zuzenean batzarrera deitu dituzte azalpenak eman eta eztabaida sustatzeko, beste herrialde batzuetako adituak hitzaldiak ematera gonbidatu dituzte eta egunotan erakusketa jarri dute Sastiña aretoan. Bertan panel argigarriak daude, baita propio landutako ikus-entzunezko bat ere.

Herritarren atxikimendua jasotzen

“Bada beti aldaketei beldur pixka bat dionik”, azaldu du Ramon Ajuria alkateak, “baina apustu honen onurak mahai gainean daude, eta modu ezin hobea da guk daukagunari, gure baliabideei, ustiapen egokiaren bidez, merezi duten balioa emateko, aramaioar guztion mesederako”.

Proiektua bideragarria izateko beharko lituzketen atxikimenduen erdia baino gehiago eskuratu dituzte jada, eta lanean ari dira gainontzeak lehenbailehen hel daitezten. Bitartean, Euskal Herriko beste udalerri eta erakunde asko Aramaion emango den pausoari arretaz begira daude. Eta, ziur, Aramaion martxan jarri ostean, beste askok jarraituko diotela, hainbestetan aipatzen dugun burujabetasuna praktikan jartzeko adibide garde-na baita honakoa. ■

Zuri esker

“Gizarte Zerbitzuei esker, pertsona bat kontratatu dugu etxean aita zaintzen laguntzeko”

Javier, 57 urte

Gizarte Zerbitzuak erabil itzazu
Zure eskubidea da

#ZureEskubidea

Gipuzkoako Foru Aldundia
Gizarte Politikako Departamentua
Departamento de Política Social

www.gipuzkoa.eus

Konpainaren kostua: 17.500 €